

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи екологічного виховання учнів

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Освітньо-професійна/наукова програма: Середня освіта (Географія)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів». Одеса: ОНУ, 2022. 14 с.

Розробник: Тригуб Валентина Іванівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № 2 від " 2 " 09 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Андрій БУЯНОВСЬКИЙ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП "Середня освіта. Географія "

(Марія АДОБОВСЬКА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від " 2 " 09 2022 р.

Голова НМК

(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № ___ від. " ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол № ___ від. " ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3.0 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>014 Середня освіта</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова дисципліна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		7-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		- год.	- год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	год.
Форма підсумкового контролю: залік			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих вчителів географії, які здатні здійснювати екологічну освіту та виховання школярів в

процесі навчання географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завданнями навчальної дисципліни – надання знань щодо загальних положень екологічної освіти; формування знань щодо проблемних питань екологічної освіти та виховання учнів; формування вмій та навичок щодо організації навчально-виховного процесу вивчення географії в школі; формування навичок щодо екологічного викладання географії в школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК1 - Знати й розуміти предметну область та розуміння професійної діяльності.

ЗК6 - Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях

ЗК7 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

б) фахових спеціальностей (ФК):

ФК2 - Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів

ФК6 - Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти

ФК10 - Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах

ФК11 - Здатність до системного географічного мислення, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3 - усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом чинників різного характеру; розуміє наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства; знає важливість збереження навколишнього середовища, охорони біологічного різноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності

ПРН4 - знає основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства

ПРН7 - розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих її компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них

ПРН11 - вміє встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства, використовує концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях

ПРН14 - проводить польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні, а також педагогічні дослідження, інтерпретує отримані результати досліджень, застосовує їх у професійній діяльності для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи

ПРН16 - уміє охарактеризувати регіони, ландшафти і біогеоценози, пояснити їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними факторами

ПРН17 - вміло організовує шкільне та туристичне краєзнавство, збирає, упорядковує і використовує краєзнавчі матеріали, вміє працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації; формує в учнів екологічні цінності й відповідальне ставлення до природи, повагу культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих

екскурсій і туристичних походів, вміє розробити комплекс вправ з метою забезпечення ефективного виконання польової практичної та краєзнавчо-туристичної діяльності

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття “екологічна освіта”, “екологічне виховання”, “екологічна вихованість”;
- основні ідеї та цілі екологічної освіти в загальноосвітній школі;
- функції екологічної освіти школярів;
- форми та засоби екологічного виховання школярів;
- проблеми середньої географічної освіти в Україні;
- проблеми екологічної освіти та виховання школярів;
- особливості методів, методичних прийомів і організаційних форм навчання географії в школі з екологічною направленістю;
- компоненти екологічної культури;
- види екологічної компетентності школярів;

вміти:

- сформулювати цілі екологічної освіти географії в середній школі;
- сформувати екологічний світогляд школярів під час вивчення географії;
- аналізувати зміст і структуру шкільних підручників з географії на предмет їх використання в екологічній освіті та вихованні учнів;
- організувати навчально-виховний процес викладання географії з екологічним аспектом;
- сформувати екологічну направленість занять з географії в школі.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні положення екологічної освіти. Сучасні проблеми екологічного виховання школярів

Тема 1. Загальні питання екологічної освіти. Поняття «екологічна освіта». Стан проблеми екологічної освіти. Екологічна освіта як базова складова держави. Аналіз стану проблеми екологічної освіти в Україні і за кордоном. Система загальної середньої освіти в Україні та її екологічної складової.

Тема 2. Загальні питання екологічного виховання учнів. Поняття «екологічне виховання», «екологічна вихованість». Принципи та завдання екологічного виховання. Екологічне виховання як розвиток волі, почуття, рис характеру, що проявляються в етичному ставленні до навколишнього середовища. Стан проблеми екологічного виховання школярів. Аналіз стану проблеми екологічного виховання в Україні і за кордоном.

Тема 3. Екологічна освіта як основа екологічного виховання учнів. Умови формування екологічного мислення, світогляду, свідомості та культури. Елементи екологічної культури: система знань про взаємодію природи й суспільства; ціннісні екологічні орієнтації; система норм і правил ставлення до природи; вміння та навички з її вивчення та охорони. Формування екологічної культури як складова гармонійного, екологічно безпечного розвитку суспільства. Шляхи та напрямки формування екологічної культури школярів.

Тема 4. Екологічна компетентність школярів та методика її формування. Екологічна компетентність школярів та методики її формування. Сутність і види екологічної компетентності. Особливості формування екологічної компетентності. Структура екологічної компетентності та її зв'язок з іншими якостями і характеристиками особистості. Вплив шкільного навчально-виховного процесу на формування екологічної компетентності.

Тема 5. Основні напрямки сучасного екологічного виховання учнів. Підвищення якості екологічних знань. Переорієнтація, зміна мотивів та цінностей щодо

навколишнього середовища. Навчання учнів правил поведінки в природі. Участь в екологічній діяльності.

Змістовний модуль 2. Екологічна освіта на уроках географії в середній школі.

Тема 6. Екологічна компонента як обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії. Обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії, зокрема, спрямований на засвоєння системи географічних знань про різноманітність сучасного світу; про особливості і динаміку головних природних, соціально-економічних і екологічних процесів географічного середовища; про природні і антропогенні причини виникнення екологічних проблем на місцевому, регіональному і глобальному рівнях, необхідність активних заходів з охорони природи і раціональному природокористуванні.

Тема 7. Методи навчання екологічного спрямування на уроках географії.

Пояснювально – ілюстративний метод (бесіда, пояснення, художня розповідь, опис, відповіді на запитання, робота з книгою, демонстрація); *репродуктивний* (авдання екологічного змісту, спостереження за змінами у природі, системи вправ, застосування опорних схем, варіативні завдання; *проблемний* (пояснення, спостереження, бесіда, висунення гіпотез, складання плану вирішення проблеми, розв'язання проблемних завдань); *Частково-пошуковий*: (загадки, ребуси, кросворди, вікторини, ситуаційні вправи, фенологічні оповідання, застосування опорних схем); дослідницький (спостереження за змінами у природі, дослідження взаємозв'язків в природі шляхом спостереження, проблемні завдання).

Тема 8. Формування екологічного світогляду школярів під час вивчення географічних дисциплін. Принципи екологічного навчання та основні напрямки екологічного виховання на уроках географії. Виховання екологічної культури на уроках географії. Природне довкілля. Характеристика сучасного уроку географії. Методичні розробки з екологічного виховання на уроках географії.

Тема 9. Потенціал шкільного курсу географії в екологічній освіті та вихованні учнів.

Аналіз шкільних підручників географії на предмет їх використання в екологічному вихованні. Екологічна освіта у курсі фізичної географії: «Фізична географія материків і океанів», «Фізична географія України». Розвиток екологічних знань у курсі соціально-економічної географії України та світу. Екологічна освіта при вивченні ґрунтів України та світу. Екологічні функції ґрунтового покриву.

Тема 10. Основні сучасні підходи щодо формування екологічного виховання та екологічної культури учнів на уроках географії та в позаурочний час. Основні напрямки та форми формування екологічної культури учнів при вивченні шкільної географії. Дослідницький напрям. Робота з інформаційними джерелами. Туристично-краєзнавчий напрям. Туристично-краєзнавчі гуртки. Природоохоронне виховання учнів. Інформаційний напрям. Екологічні конкурси. Природоохоронні акції. Конкурси малюнків. Фестивалі фотографій, конференції.

Тема 11. Система екологічної освіти в Україні. Концепція екологічної освіти України. Формальна та неформальна екологічна освіта. Значення засобів масової інформації (преса, телебачення, радіо тощо) для формування екологічної свідомості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	с.р.		л	п/с	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні положення екологічної освіти. Сучасні проблеми екологічного виховання школярів										
Тема 1. Загальні питання екологічної освіти	7	2	1		4					
Тема 2. Загальні питання екологічного виховання	7	2	1		4					

учнів									
Тема 3. Екологічна освіта як основа екологічного виховання учнів	7	2	1		4				
Тема 4. Екологічна компетентність школярів та методика її формування	7	2	1		4				
Тема 5. Основні напрямки сучасного екологічного виховання учнів	8	2			6				
Разом за змістовим модулем 1	36	10	4		22				
Змістовий модуль 2. Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян України. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці.									
Тема 6. Екологічна компонента як обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії	6	2			4				
Тема 7. Методи навчання екологічного спрямування на уроках географії	10	2	2		6				
Тема 8. Формування екологічного світогляду школярів під час вивчення географічних дисциплін	10	2	2		6				
Тема 9. Потенціал шкільного курсу географії в екологічній освіті та вихованні учнів	10	2	2		6				
Тема 10. Основні сучасні підходи щодо формування екологічного виховання та екологічної культури учнів на уроках географії та в позаурочний час	12	4	2		6				
Тема 11. Система екологічної освіти в Україні	6	2			4				
Разом за змістовим модулем 2	54	14	8		32				
Усього годин	90	20	12		54				

5. Теми практично-семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні питання екологічної освіти	1
2	Загальні питання екологічного виховання учнів	1
3	Екологічна освіта як основа екологічного виховання учнів	1
4	Екологічна компетентність школярів та методика її формування	1
5	Методи навчання екологічного спрямування на уроках	2

	географії	
6	Формування екологічного світогляду школярів під час вивчення географічних дисциплін	2
7	Потенціал шкільного курсу географії в екологічній освіті та вихованні учнів	2
8	Основні сучасні підходи щодо формування екологічного виховання та екологічної культури учнів на уроках географії та в позаурочний час Запропонуйте теми і можливі форми проведення виховних заходів екологічного спрямування (5-7 тем)	2
Всього		12

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин, д/ф
1	Загальні питання екологічної освіти. Поняття «екологічна освіта». Екологічна освіта як базова складова держави. Екологічна освіта в Україні і за кордоном. Система загальної середньої освіти в Україні та її екологічної складової.	4
2	Загальні питання екологічного виховання учнів. Поняття «екологічне виховання», «екологічна вихованість». Принципи та завдання екологічного виховання школярів. Аналіз стану проблеми екологічного виховання в Україні і за кордоном.	4
3	Екологічна освіта як основа екологічного виховання учнів. Елементи екологічної культури: система знань про взаємодію природи й суспільства; ціннісні екологічні орієнтації; система норм і правил ставлення до природи; вміння та навички з її вивчення та охорони. Формування екологічної культури як складова гармонійного, екологічно безпечного розвитку суспільства. Шляхи та напрямки формування екологічної культури школярів.	4
4	Екологічна компетентність школярів та методика її формування. Екологічна компетентність школярів та методики її формування. Сутність і види екологічної компетентності. Особливості формування екологічної компетентності. Вплив шкільного навчально-виховного процесу на формування екологічної компетентності.	4
5	Основні напрямки сучасного екологічного виховання учнів. Підвищення якості сучасних екологічних знань. Переорієнтація, зміна мотивів та цінностей щодо навколишнього середовища. Навчання учнів правил поведінки в природі. Участь в екологічній діяльності.	6
6	Екологічна компонента як обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії.	4

	Обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії, зокрема, спрямований на засвоєння системи географічних знань про різноманітність сучасного світу; про особливості і динаміку головних природних, соціально-економічних і екологічних процесів географічного середовища; про природні і антропогенні причини виникнення екологічних проблем на місцевому, регіональному і глобальному рівнях, необхідність активних заходів з охорони природи і раціональному природокористуванні.	
7	Характеристика використання основних методів навчання екологічного спрямування на уроках географії: - Пояснювально – ілюстративний - Репродуктивний - Проблемний - Частково-пошуковий: -Дослідницький.	6
8	Формування екологічного світогляду школярів під час вивчення географічних дисциплін. Принципи екологічного навчання та основні напрямки екологічного виховання на уроках географії. Методичні розробки з екологічного виховання на уроках географії.	6
9	Потенціал шкільного курсу географії в екологічній освіті та вихованні учнів. Аналіз шкільних підручників географії на предмет їх використання в екологічному вихованні. Екологічна освіта у курсі фізичної географії: «Фізична географія материків і океанів», «Фізична географія України». Розвиток екологічних знань у курсі соціально-економічної географії України та світу.	6
10	Основні сучасні підходи щодо формування екологічного виховання та екологічної культури учнів на уроках географії та в позаурочний час. Дослідницький напрям. Робота з інформаційними джерелами. Туристично-краєзнавчий напрям. Туристично-краєзнавчі гуртки. Екологічні конкурси. Природоохоронні акції. Конкурси малюнків. Фестивали фотографій, конференції.	6
11	Система екологічної освіти в Україні. Концепція екологічної освіти України. Формальна та неформальна екологічна освіта. Значення засобів масової інформації (преса, телебачення, радіо тощо) для формування екологічної свідомості.	4
Разом		54

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій, практичних і семінарських занять;

[2] – підготовка презентацій за визначеною темою.

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням методів пояснювально-ілюстративного (мультимедійні презентації) викладання, обговорення проблемних ситуацій та диспуту; практично-семінарські заняття з наочними демонстраціями; виконання індивідуальних завдань.

**10. Форми контролю і методи оцінювання
(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)**

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль – залік. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	- вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	- глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних завдань при виконанні самостійної роботи. Виконав та успішно здав всі практичні роботи.
Добре	самостійно висвітлює визначення основних понять і термінів; висвітлює сучасні проблемні питання. Дає розгорнуту відповідь, пояснюючи логіку суджень, наводить приклади. Разом з тим, студент допускає окремі помилки та неточності, що не впливає на загальний характер відповіді.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички їх виконання. Практичні роботи здані вчасно.
Задовільно	знання студента завчені з підручника чи навчального посібника, висвітлює їх за допомогою конспекта чи викладача. Дає нечіткі визначення основних понять і термінів. Відповідає на поставлене запитання не повністю, при розкритті спеціальних питань не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів, допускає значні помилки.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Виконав більшу частину практичних робіт.

Незадовільно з можливістю повторного складання	студент не володіє матеріалом, потребує подальшої роботи над засвоєнням основних положень предмету.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, відсутні сформовані уміння та навички. Не виконав жодної практичної роботи.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом не орієнтується в предметі, потребує подальшої роботи над засвоєнням основних положень предмету	не виконав жодної практичної роботи, може виконати лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Визначити поняття «екологічна освіта».
2. Охарактеризувати сучасний розвиток екологічної освіти.
3. Описати проблеми екологічної освіти у педагогічній науці та шкільній практиці.
4. Розкрити суть системи неперервної екологічної освіти.
5. Визначити рівні сформованості екологічної освіти.
6. Дати характеристику головним принципам екологічної освіти.
7. В чому полягає відмінність неформальної та формальної екологічної освіти.
8. Розкрити мету, зміст та структуру шкільної екологічної освіти.
9. Пояснити умови ефективності засвоєння знань у процесі формування екологічної освіти.
10. Навести характеристику форм організації навчальної роботи екологічного спрямування з географії..
11. Пояснити співвідношення різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності екологічного спрямування на уроках географії\.
12. Охарактеризувати методиту формування екологічних понять.
13. Визначити проектні технології навчання географії.
14. Описати роль впровадження інноваційних методів навчання з географії
15. Пояснити роль екологічного виховання як розвитку волі, почуття, рис характеру, що проявляються в етичному ставленні до навколишнього середовища.
16. Розкрийте сутність екологічного виховання.
17. У чому полягають особливості екологічного виховання у початковій школі?
18. Розкрийте мету екологічного виховання.
19. Розкрийте зміст екологічного виховання школярів.
20. В яких аспектах відображається психологічний аспект екологічного виховання?
21. Обґрунтуйте необхідність екологічного виховання учнів на сучасному етапі розвитку суспільства.
22. Назвіть особливості організації екологічного виховання в навчально-виховному процесі школи.
23. Визначте елементи системи екологічного виховання учнів.
24. Розкрийте сутність поняття «екологічна культура». Назвіть її складові.
25. Розкрийте сутність поняття «екологічна вихованість».
26. На яких засадах будується практична реалізація завдань і мети екологічної освіти в сучасній школі?
27. Назвіть можливі причини низького рівня екологічної вихованості школярів.
28. Проблеми екологічної освіти в Україні і за кордоном.
29. Шляхи та напрямки формування екологічної культури школярів.
30. Визначити умови формування екологічного світогляду, мислення та культури.
31. Дати визначення поняттю «екологічна культура».
32. Охарактеризувати елементи екологічної культури.

33. Описати шляхи на напрямки формування екологічної культури
34. Дати визначення поняттю «екологічне виховання».
35. Описати мету та завдання виховної роботи з географії екологічного спрямування.
36. Описати мету та завдання позакласної роботи з географії екологічного спрямування
37. Розкрити зміст питання національного характеру екологічного виховання.
38. Навести характеристику методів проведення позакласної роботи з географії екологічного спрямування.
39. Екологічна освіта у курсі фізичної географії.
40. Розвиток екологічних знань у курсі соціально-економічної географії України та світу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль											Контрольна роботи за змістовим модулем 1-2*	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	20	100
6	6	6	6	8	8	8	8	10	8	6		

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів

Підсумковий контроль (контрольна робота) за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення всього навчального матеріалу (змістовних модулів 1-3). Тестові письмові завдання для модульної контрольної роботи складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу навчального курсу. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма та силабус навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; підручники і навчальні посібники, законодавства України; мультимедійні презентації; плани практично-семінарських занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; питання і завдання для самостійної роботи, тестові завдання.

14. Рекомендована література

Основна

1. Екологічна освіта в школі: нестандартні уроки, виховні заходи / [Автор-упорядник Т.Ф. Рябчук]. Х.: «Основа»: «Тріада», 2008. 192 с.
2. Екологічна освіта та виховання учнівської молоді в іграх і тренінгах: Методичні рекомендації для вчителів, вихователів, керівників гуртків. К.: Основа, 2003. 132 с.
3. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. для студентів денної форми навчання, за напрямом підготовки: 101 «Екологія» / уклад.: М. М. Дяченко-Богун, В. В. Онішко, В. І. Іщенко. Полтава, 2019. 85 с.
4. Пустовіт Г.П. Теоретико-методологічні основи екологічної освіти і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах. Луганськ, 2004. 540 с.
5. Сценарії екологічних заходів. Х.: Тріада» 2007. 368 с.
6. Формування культури екологічної поведінки учнів основної школи : [методичний посібник] / Н. А. Пустовіт, О. О. Колонькова, О. Л. Пруцакова, Ю. В. Солобай, Г. П. Тарасюк, Є. В. Копилець. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 156 с.

Додаткова (допоміжна) література

1. Домусчи С. В., Тригуб В. І. Сучасний стан та проблеми шкільної географічної освіти (на прикладі Одеської області) // *Освіта і наука у мінливому світі. Матеріали III Міжнародної наукової конференції*. 26-27 березня 2021 р., м. Дніпро. Частина 1. Дніпро: СПД «Охотнік», 2021. С. 103-105.
2. Домусчи С. В., Тригуб В. І. Екологічне виховання на уроках географії та у позаурочний час // *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. Вип.2. С. 182-187.
3. Іванова В., Косьяненко О. Екологічна освіта та природоохоронна робота в навчальних закладах держави. *Еврика*. 2015. №2. С. 59– 61.
4. Іванова В. М., Непша О. В. Екологічні проблеми використання геологічного середовища людиною // *Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали регіональної науково-практичної конференції студентів і молодих учених* (02 грудня 2016 р.)/ Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. С. 177-179.
5. Прохорова Л. А., Зав'ялова Т. В., Непша О. В. Готовність майбутніх вчителів географії до екологічного виховання учнівської молоді у сучасній загальноосвітній школі // *Екологія – філософія існування людства: зб. наук. праць*. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2018. С. 96-100.
6. Прохорова Л. А., Зав'ялова Т. В., Непша О. В. Екологічна освіта в міжпредметних зв'язках географії і біології // *Екологічна стратегія майбутнього: досвід і новації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (30-31 березня 2017 р., Умань). Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2017. С. 136-138.
7. Прохорова Л. А., Зав'ялова Т. В., Непша О. В. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури Суспільства. // *Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю до 95-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького* (20-21 квітня 2018 р). Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького. С. 143-146.
8. Тамбовцев Г., Іванова В., Сапун Т. Роль і значення екскурсій у природу в екологічному вихованні школярів // *Формування стратегій міжкультурної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези Міжнар. наук.-практ. конф.* (13–14 вересня 2018 р.). Мелітополь: ФОП Однорог Т.В, 2018. С. 208-210.
9. Тонка Ю.В. Використання інноваційних методів навчання у формуванні екологічної свідомості учнів на уроках географії // *Таврійський вісник освіти*. 2013. №1 (41). С. 259-264.

Інформаційні ресурси

1. Географія 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya>

osvita/navchalni- programi/navchalniprogrami-5-9-klas.

2. Іванченко А. В. Екологічна освіта – важливий чинник формування особистості старшокласника // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. 2003. № 13. С.13-15. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03iavfos.zip>

4. Екологія. Програми для навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний, профільний). 10-11 кл. Режим доступу:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>

5. Назаренко Т. Г. Формування в учнів екологічної компетентності на уроках географії [Електронний ресурс] // *Український педагогічний журнал*. № 1. Київ, 2017. С. 59-65. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/707470/1/Nazarenko_%D0%A3%D0%9F%D0%96.pdf.

6. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Географія. 6-9 класи.

[Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/navchalni-programy.html>

7. Про концепцію екологічної освіти в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.zakon-inormativ.info/index.php/component/lica/?](http://www.zakon-inormativ.info/index.php/component/lica/?base=1&id=136616&menu=114050&view=text)

[base=1&id=136616&menu=114050&view=text](http://www.zakon-inormativ.info/index.php/component/lica/?base=1&id=136616&menu=114050&view=text)

8. Регіональна економічна і соціальна географія (Африка, Латинська Америка, Азія, Англо-Америка, Австралія й Океанія): навч.-метод. комплекс для змішаного (очно-дистанційного навчання) на базі онлайн платформи Google Class [Електронний ресурс] /

Л. В. Бурман, О. В. Бондаренко. 2017. Режим доступу:

<https://classroom.google.com/c/NzgyNjAyOTY3OFpa>.